

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.2.9.2015.MK

**Pani
Weronika Leokadia Szymanowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Grajewie**

**ul. Komunalna 6
19-200 Grajewo**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525 z późn. zm.), w zw. z art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 859 z późn. zm.), w dniu 19.11.2015 roku zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w składzie:

- 1) Marek Kiryluk - starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolnego,
- 2) Izabela Skorupska - starszy inspektor wojewódzki,

na podstawie upoważnienia nr 1/2015 znak: PS.I.431.2.9.2015.MK z dnia 10.11.2015 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, przeprowadził kontrolę, w trybie zwykłym, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Grajewie, ul. Komunalna 6, 19-200 Grajewo, zwanym dalej GOPS, Ośrodkiem.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie pod poz. nr 11/2015.

Przedmiot kontroli i okres objęty kontrolą:

Prawidłowość działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, w okresie od 1 sierpnia 2014 r. do 18 września 2015 r.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.; aktualna publikacja Dz. U. z 2015 r., poz. 859 z późn. zm.), zwanej

dalej ustawą, GOPS realizuje na podstawie § 8 pkt 2 Statutu z dnia 4 marca 2014 r. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie (Dz. Urz. Woj. Podl., poz. 1085 ze zm.).

Wójt Gminy Grajewo upoważnił:

- Kierownika GOPS do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji oraz do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczych o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 mc-y (upoważnienia Nr 6/2010 i 7/2010 Wójta Gminy Grajewo z dnia 30 września 2014 r.),
- pracownika GOPS – samodzielnego referenta ds. świadczeń rodzinnych do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji oraz do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczych o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów o których mowa w art. 28 ust. 1 w razie powstania zaległości z okres dłuższy niż 6 mc-y (upoważnienia Nr 8/2010 i 9/2010 Wójta Gminy Grajewo z dnia 30 września 2014 r.).

Wyjaśnień udzielał pracownik Ośrodka realizujący zadania z zakresu ustawy.

Ocenę kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń:

W ewidencji GOPS na dzień 13.11.2015 r. zarejestrowanych było 35 dłużników alimentacyjnych, w tym 21 zamieszkałych na terenie gminy Grajewo, 13 na terenie innych gmin oraz 1 dłużnik przebywający za granicą. W kontrolowanym okresie, pod względem legalności i rzetelności porównano zgodność działań podejmowanych przez GOPS z przepisami wynikającymi z ustawy, wobec dłużników alimentacyjnych, wybranych z listy dłużników (z teczek dłużników udostępnionych przez pracownika GOPS), tj.:

- 1) GOPS.533.FA/10/2014 (OWD),
- 2) GOPS.FA.53.2010 (OWD),
- 3) GOPS.FA74.2014 (OWW i OWD),
- 4) GOPS.FA.533.11.2014 (OWW),
- 5) GOPS.FA.535.56.2014 (OWW),
- 6) GOPS.533.89.FA/2014/2015 (OWD),
- 7) GOPS.533.55.FA.2010/2014 (OWD)
- 8) GOPS.FA.533.62.2015 (OWW),
- 9) GOPS.FA.533.45.FA (OWW i OWD),
- 10) GOPS.533.10.FA.2014 (OWW).

W wyniku powyższych czynności stwierdzono, że GOPS podjął następujące działania:

a) **jako organ właściwy dłużnika** (w dwóch przypadkach działający również jako organ właściwy wierzyciela), zwany w dalszej części wystąpienia OWD (skontrolowano akta 6 dłużników), tj.:

- przeprowadzał wywiad alimentacyjny z dłużnikiem, w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej, a także stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrał od dłużnika alimentacyjnego oświadczenie majątkowe, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy,
- przekazywał informacje do komornika oraz organu właściwego wierzyciela z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych,
- informował właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego (za wyjątkiem 1 przypadku).

W okresie świadczeniowym 2014/2015 nie wystąpiły przypadki zobowiązujące Ośrodek do wszczęcia postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Ośrodek nie wydawał również decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

b) **jako organ właściwy wierzyciela** - (skontrolowano akta 4 dłużników), zwany w dalszej części wystąpienia jako OWW, tj.:

- wszczynał postępowanie przed wydaniem decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego (za wyjątkiem 2 przypadków),
- terminowo wydawał decyzje w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- kierował upomnienia do dłużników po wydaniu ww. decyzji,
- wystawiał tytuły wykonawcze,
- przekazywał do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, wynikających z tytułów o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy,
- kierował wnioski do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- przekazywał dłużnikowi alimentacyjnemu oraz organowi właściwemu dłużnika informacje o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego, informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy oraz decyzję w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

We wszystkich skontrolowanych aktach stwierdzono, że Ośrodek:

- 1) nie poinformował dłużnika oraz organu właściwego dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy (arkusze ustaleń z kontroli nr 3, 4, 5),
- 2) stosował nieaktualne pouczenie o skutkach niestawiennictwa w wezwaniach skierowanych do dłużnika w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego (dłużnik powinien zostać poinformowany o wszczęciu postępowania dotyczącego uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w przypadku uniemożliwienia przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego bądź niezastosowania się do nakazów wynikających z art. 5 ust. 3 ustawy, a nie o możliwości złożenia wniosku o ściganie go z art. 209 § 1 Kodeksu Karnego do właściwej prokuratury (arkusz ustaleń z kontroli nr 1, 2, 7),
- 3) nie informował organu właściwego wierzyciela i komornika o efektach działań podjętych wobec dłużników, tj. o odpowiedziach właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika, podjęciu pracy (arkusze ustaleń z kontroli nr 1, 2, 6, 7),
- 4) decyzje w sprawie zwrotu przez dłużnika świadczenia z funduszu alimentacyjnego zawierały zapis, iż zwrotu należności należy dokonać w terminie *30 dni od daty otrzymania decyzji*, właściwym jest zapis w uzasadnieniu decyzji: *30 dni od uprawomocnienia się decyzji*.

Ponadto w pojedynczych przypadkach Ośrodek:

- nie wszczynał postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego (arkusz ustaleń z kontroli nr 3 i 8),
- doręczył osobie upoważnionej decyzję w sprawie zwrotu (...) po terminie (arkusz ustaleń z kontroli nr 3),
- w zobowiązaniu dłużnika do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna, zawarł nieaktualne pouczenie o skutkach niestawiennictwa – dot. akt opisanych w arkuszu ustaleń z kontroli nr 8,
- nie poinformował właściwego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika (arkusz ustaleń z kontroli nr 2).

Ośrodek działający jako OWW lub dłużnika w sprawach o roszczenia alimentacyjne, dotychczas nie korzystał (zgodnie z art. 7 ust 1 ustawy) z uprawnień dot. wytoczenia powództw wobec innych osób uprawnionych do alimentacji, z uwagi na trudną sytuację finansową tych osób.

Dłużnicy nie zwracali się do OWW z wnioskami o umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń w trybie art. 30 ust. 2 ustawy. GOPS, występując jako OWD, nie umarzał należności dłużnikom (art. 30 ust. 1 ustawy).

Ośrodek uznał również, że nie wystąpiła konieczność informowania sądu o bezczynności lub wszelkich przejawach opieszałości komornika sądowego, prowadzącego postępowanie egzekucyjne, przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

Pod względem rzetelności, na podstawie skontrolowanych akt spraw stwierdzono, że wszystkie działania wobec dłużników były podejmowane przez GOPS we właściwej formie, zgodnie z ustawą o pomocy uprawnionym do alimentów oraz ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.).

Natomiast Ośrodek nieterminowo:

- wystawiał tytuły wykonawcze (arkusz ustaleń z kontroli nr 4, 5, i 10),
- kierował informację do dłużnika o przyznaniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz zobowiązaniach wobec Skarbu Państwa (arkusz ustaleń z kontroli nr 3).

Wykaz skontrolowanych spraw oraz wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości opisano w arkuszach ustaleń z kontroli nr 1- 10.

Mając na uwadze nieprawidłowości stwierdzone w skontrolowanych aktach, podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień była, zgodnie z oświadczeniem referenta realizującego przedmiotowe zadanie, duża ilość spraw i obowiązków na zajmowanym stanowisku.

Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień było:

- podejmowanie działań w stosunku do dłużników z opóźnieniem,
- brak czynności podejmowanych w ramach postępowania egzekucyjnego w administracji określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 656),
- niewywiązywanie się z obowiązków wynikających z ustawy.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone nieprawidłowości są: pracownik GOPS wykonujący w kontrolowanym okresie zadania podlegające kontroli oraz kierownik Ośrodka, w zakresie nadzoru.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 18 grudnia 2015 r., znak PS-I.431.2.9.2015.MK nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe oceny i ustalenia wnoszę o:

- 1) informowanie dłużnika oraz organu właściwego dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy,
- 2) stosowanie aktualnego pouczenia o skutkach niestawiennictwa w wezwaniach skierowanych do dłużnika w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego lub w celu zarejestrowania się jako osoba bezrobotna,
- 3) informowanie organu właściwego wierzyciela i komornika o efektach działań podjętych wobec dłużników, tj. o odpowiedziach właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika, podjęciu pracy,
- 4) informowanie właściwego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika,

- 5) terminowe kierowanie informacji do dłużnika o przyznaniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz zobowiązaniach wobec Skarbu Państwa.

Od 18.09.2015 r., w związku ze zmianą przepisów ustawy, GOPS nie wydaje decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego ani nie prowadzi postępowania egzekucyjnego na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2014 r., poz.1619 z późn. zm.) w tym zakresie. W związku z powyższym odstępuje się od zaleceń dotyczących ww. decyzji oraz wydawanych tytułów wykonawczych.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

/-/

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

Do wiadomości :

1. Pan Stanisław Szleter - Wójt Gminy Grajewo

2. a/a